

Krajský úřad
Moravskoslezský kraj
Odbor kultury a památkové péče
28. října 117
702 18 Ostrava

Vaše č. j. MSK 170844/2022	ze dne 21. 12. 2022	naše č. j. ARUB/2847/2023	vyřizuje PhDr. Jiří Doležel 515 911 116 prof. PhDr. Stanislav Stuchlík, CSc. 515 911 138	v Brně dne 31. 5. 2023
-------------------------------	------------------------	------------------------------	---	---------------------------

Určení kulturně historické hodnoty archeologického nálezů „zlatý předmět – diadém z mladší doby bronzové – polní trať za Stříbrným jezerem, k. ú. Kateřinky u Opavy, Moravskoslezský kraj“

Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., obdržel Vaši žádost ve výše uvedené věci. Posuzovaný plochý pásový předmět (deponován v Muzeu v Bruntále, p. o., ev. č. H181/2022, A4976), patrně diadém, byl vytepán ze zlatého plechu z více než dvacetikrátového zlatého kovu (20,4 Kt), s přibližně čtrnáctiprocentním podílem stříbra, s nepatrnou příměsí mědi; materiálová analýza, provedená Mgr. Matějem Kmoškem, DiS., v laboratoři Archeologického ústavu Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., prokázala složení 85,0087 % Au, 13,9602 % Ag, 1,0311 % Cu. Diadém má podélný pásovitý tvar zaoblených obrysů, o celkové délce (včetně koncových spirál) 489,05 mm a šířce maximálně 90,43 mm (průměrně kolem 90 mm), ze středu kratších stran jsou vytaženy drátky svinuté do drobných protiběžných spirál. Plochu diadému bohatě zdobí dekor obvodových pletencových pásek a sestava více koncentrických kružnic; hmotnost diadému je cca 56,5 g. Vnější vzhled a utváření artefaktu i materiálové složení nasvědčují jeho autenticitě.

Unikátní diadém má v evropském pravěku jen nečetné analogie, nejbližší mu stojí shodně časově řazené, obdobně zdobené exempláře z karpatské kotliny, zvláště diadémy z Velem Szent Vid a Celldömölk-Ságberg.¹ Naproti tomu další známé zlaté diadémy mladší doby bronzové z Bavorska a jihozápadních Čech (Bullenheimer Berg u Kitzingen a Paseky na Písecku) jsou již odlišně tvarovány a nedosahují zdaleka velikosti a hmotnosti hodnoceného nálezů.² S přihlédnutím k širšímu nálezovému kontextu³ lze pak zlatý předmět (diadém) z Kateřinek u Opavy datovat do mladší doby bronzové, v Reineckeho chronologii do stupňů BD či (pravděpodobněji) HA (cca 1200–1100 let před naším letopočtem). V rámci celého středoevropského prostoru tak jde o velmi vzácný nález, značné kulturně historické hodnoty, s významným prezentačním potenciálem.

¹ Srov. Tibor Kemenczei, Spätbronzezeitliche Goldschatzfunde. In: Prähistorische Goldschätze aus dem Ungarischen Nationalmuseum. Ausstellung im Museum für Vor- und Frühgeschichte, Archäologisches Museum Frankfurt am Main 16. 10. 1999 – 9. 1. 2000, Hrsg. Tibor Kovács, Pál Raczky, Budapest 1999, s. 74–75, obr. 42, 43; Gábor Ilon, The Golden Treasure from Szent Vid in Velem. The Costume of a High-Ranking Lady of the Late Bronze Age in the Light of New Studies. Budapest 2015, s. 26–27, 75–86, 210–214, 222–223, 244–247, obr. 12–16, 24–25, 39–42.

² Srov. Jiří Hrala, Gold der mittleren Bronzezeit und Urnenfelderzeit – Böhmen. In: Das prähistorische Gold in Bayern, Böhmen und Mähren: Herkunft – Technologie – Funde. Band I: Textband. Band II: Kataloge/Tafeln (Památky archeologické – Supplementum 7). Edts. Gerhard Lehrberger, Jan Fridrich, Rupert Gebhard, Jiří Hrala, s. 173, 180–181, 268, 470, č. Č 110, obr. 16.17: 9, tab. 6; Ute Steffgen, Goldgegenstände aus Bayern. Objekte der Urnenfelderzeit. In: Das prähistorische Gold in Bayern, Böhmen und Mähren: Herkunft – Technologie – Funde. Band I: Textband. Band II: Kataloge/Tafeln (Památky archeologické – Supplementum 7). Edts. Gerhard Lehrberger, Jan Fridrich, Rupert Gebhard, Jiří Hrala, s. 196, 304, 527, č. B 39, B 40, tab. 63.

³ Např. Olga Kytlicová, Prähistorische Bronzefunde. Abteilung XX. Band 12. Jungbronzezeitliche Hortfunde in Böhmen. Stuttgart 2007, s. 83–85.

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., zohlednil při hodnocení rovněž nálezové okolnosti, za kterých byl analyzovaný předmět získán; právě jejich komplexnost či naopak absence významně ovlivňují stanovení kulturně historické hodnoty nálezů. V případě zlatého diadému z Kateřinek u Opavy je známa přibližná lokalizace nálezů v rámci příslušné polní trati. Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., proto v této souvislosti doporučuje provést na místě i v širším okolí nálezů zevrubnější archeologickou prospekci (geofyzikální průzkum, povrchové sběry, případný dílčí ověřovací odkryv), jež by blíže ozřejmila konkrétní nálezové milieu diadému (např. blízkost nebo přítomnost sídliště, nekropole, možnost depotu apod.).

S přihlédnutím ke všem výše zmíněným skutečnostem **kulturně historickou hodnotu archeologického nálezů „zlatý předmět – diadém z mladší doby bronzové – polní trať za Stříbrným jezerem, k. ú. Kateřinky u Opavy, Moravskoslezský kraj“ lze určit finanční částkou ve výši 5.650.000,- Kč.**

S pozdravem

PhDr. Jiří Dorežal

vedoucí referátu archeologické památkové péče

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

Ověřovací doložka změny datového formátu dokumentu podle § 69a zákona č. 499/2004 Sb.

Změnou datového formátu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy.
Vstupující dokument nebyl podepsán.

Typ vstupního dokumentu: .PDF

Otisk souboru: 5B5CC4F32A56949A25C58328524A17CC007740B792CAFAB18786B2A125EB749D

Použitý algoritmus: SHA256_SBB 2.16.840.1.101.3.4.2.1

Subjekt, který změnu formátu dokumentu provedl:

Moravskoslezský kraj, 28. října 2771/117, 70218 Ostrava, posta@msk.cz

Datum vyhotovení ověřovací doložky:

2.6.2023

Jméno a příjmení osoby, která změnu formátu dokumentu provedla:

Robot Karel